

तस्मिन्नुपरते शब्दे भीमसेनोऽब्रवीदिदं । प्रगृह्य हचिरं दिव्यं भुजं चन्दनचर्चितं ।
 ॥ भीमसेन उवाच ॥ यद्येष गुरुरस्माकं धर्मराजो महामनाः । न प्रभुः स्यात् कुलस्यास्य न वयं मर्षयेमहि ।
 ईशो नः पुण्यतपसा प्राणानामपि चेश्वरः । मन्यते जितमात्मानं यद्येष विजिता वयं ।
 नहि मुचेत मे जीवन् पदा भूमिमुपस्पृशन् । मर्त्यधर्मा परामृष्य पाञ्चाल्या मूर्खजानिमान् ।
 पश्यध्वं ह्यायतौ वृत्तौ भुजौ मे परिधाविव । नैतयोरन्तरं प्राप्य मुचेतापि शतक्रतुः ।
 धर्मपाशसितस्त्रवं नाधिगच्छामि सङ्कटं । गौरवेण निरुद्धश्च निग्रहादर्जुनस्य च ।
 धर्मराजनिमृष्टसु सिंहः क्षुद्रमृगानिव । धार्तराष्ट्रास्त्रिमान् पापान्निष्पिषेयन्तलासिभिः ।
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तमुवाच तदा भीष्मो द्रोणे विदुर एव च । क्षम्यतामिदमित्येवं सर्वं संभाव्यते तथि ।
 इति श्रीमहाभारते सभापर्वणि द्यूतपर्वणि भीमवाक्ये अष्टषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६८ ॥

॥ कर्ष उवाच ॥ त्रयः किलेमे सधनाः सभायां भीष्मः क्षत्ता कौरवणां गुरुश्च । ये स्वामिनं दुष्टतमं वदन्ति वाञ्छन्ति वृद्धिं न च
 विचिपन्ति ।

त्रयः किलेमे ह्यधना भवन्ति दासः पुत्रश्चास्वतन्त्रा च नारी । दासस्य पत्नी त्वधनस्य भरे हीनेश्वरे दासधनञ्च सर्वं ।
 प्रविश्य राज्ञः परिवारं भजस्व तत्ते कार्यं शिष्टमादिश्यतेऽत्र । ईशास्तु सर्वे तव राजपुत्रि भवन्ति वै धार्तराष्ट्रा न पार्थाः ।
 अन्यं वृणीष्व पतिमाशु भाविनि यस्माद्दास्यं न लभसि देवनेन । अवाच्या वै पतिषु कामवृत्तिर्नित्यं दास्ये विदितं तत्तवास्तु ।
 पराजितो नकुलो भीमसेनो युधिष्ठिरः सहदेवार्जुनौ च । दासीभूता त्वं हि वै याज्ञसेनि पराजितास्ते पतयो नैव सन्ति ।
 प्रयोजनं जन्मनि किन्न मन्यते पराक्रमं पौरुषञ्चैव पार्थः । पाञ्चाल्यस्य द्रुपदस्यात्मजामिमां सभामथ्ये यो व्यदेवीदृग्गलेषु ।
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तदै श्रुत्वा भीमसेनोऽत्यमर्षी मृगं निशश्वास तदार्त्तरूपः । राजानुगो धर्मपाशानुबद्धो दहन्निवैनं क्रोधसं
 रक्तदृष्टिः ।

॥ भीमसेन उवाच ॥ नाहं कुप्ये सूतपुत्रस्य राजन्नेष सत्यं दासभावं प्रविष्टाः । किं विदिषो वै मामेवं व्याहरेयुर्नादेवीस्त्वं यद्यन
 या नरेन्द्र ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ भीमसेनवचः श्रुत्वा राजा दुर्ध्याधनस्तदा । युधिष्ठिरमुवाचेदं तृष्णोभूतमचेतनं ।
 भीमार्जुनौ यमौ चैव स्थितौ ते नृप शासने । प्रश्नं ब्रूहि च कृष्णं तामजितां यदि मन्यसे ।
 एवमुक्त्वा तु कौन्तेयमपोह्य वसनं स्वकं । स्मयन्निवैक्ष्य पाञ्चालीमैश्वर्यमदमोहितः ।
 कदलीदण्डसदृशं सर्वलक्षणसंयुतं । गजहस्तप्रतीकाशं वज्रप्रतिमगौरवं ।
 अभ्युत्सयित्वा राधेयं भीममाधर्षयन्निव । द्रौपद्याः प्रेक्षमाणायाः सव्यमूरुमदर्षयत् ।
 भीमसेनस्तमालोक्य नेत्रे उत्फाल्य लोहिते । प्रोवाच राजभेद्यतं सभा विश्रावयन्निव ।
 पितृभिः सह सालोक्यं मा स्म गच्छेद्वृकोदरः । यद्येतमूरुं गदया न भिन्द्या ते महाहवे ।
 क्रुद्धस्य तस्य सर्वेभ्यः स्त्रोतोभ्यः पावकार्चिषः । वृक्षस्यैव विनिश्चरुः कोटरेभ्यः प्रदह्यतः ।

॥ विदुर उवाच ॥ परं भयं पश्यत भीमसेनात्तदुध्यध्वं पार्थिवाः प्रातिपेथाः । दैवेरितो नूनमयं पुरस्तात् परोऽनयो भरतेषूद
 पादि ।